

Brief-2. Sentagi, 10 november 2007

Het is een aardige wandeling van Sentagi naar kampong Pisang, iets van 2,5 km, dus best te doen. Niet dat veel mensen die tocht lopend maken: auto, motor, fiets, dat is allemaal best, maar lopen? Typisch weer zo'n vreemde buitenlander.

Het is niet erg heet, en ik houd er behoorlijk de pas in. Ik wil daar in Pisang de weduwe van de onlangs overleden bapak Reman bezoeken. Reman was één van de mannen van het eerste uur hier in de GGRI op Kalimantan, en op mijn vorige bezoek heb ik een mooie foto van hem gemaakt. Die wil ik nu aan zijn vrouw gaan geven. Ds. Jonkman en zijn hulp Sudi hebben me uitgeduid waar ik zo'n beetje wezen moet – ik ben er nog niet eerder geweest, maar dat moet wel lukken. Het is kwart voor vier.

Hier en daar zijn nog mensen aan het werk op de sawa's. Zo nu en dan moet ik even aan de kant voor een truck met zand. Mensen die ik tegen kom vragen waar ik naar toe ga; naar kampong Pisang dus. Het gebruikelijke irritante "hello mister!" hoor ik deze middag tot mijn verbazing niet één keer. Vlak bij het dorp gekomen zijn ze bezig de weg aan het asfalteren: een hele rij teertonnen staan aan de kant van de weg op het vuur – het is hier nog echt handwerk. Het enige materiaal wat ze hebben is een kleine wals. Kennelijk zit het werk voor vandaag er op, want ze zitten in het gras een sigaretje te roken. Ik vraag ze waar het huis van bapak Reman staat; ik moet nog een eind verder, en dan rechts een eindje van de weg af.

Ik loop weer verder. Links stroomt koffiebruin de rivier, vervuult door de vele gemechaniseerde goudzoek-installaties. De lucht is intussen helemaal dicht getrokken, en het gaat zachtjes regenen. Geen nood, ik heb een paraplu. Maar dat weggetje kan ik niet vinden, en als ik de indruk krijg dat ik het dorp weer uit loop, loop ik naar één van de huizen, en vraag nog maar eens waar ik moet zijn.

Inderdaad: ik ben al veel te ver. Hij zal me er wel even brengen. En even later lopen we terug langs een klein voetpadje, tot we bij het huis van Reman komen, tegelijk met zijn vrouw, die net van de sawa komt.

Binnen vertel ik wie ik ben – zij heeft mij nooit ontmoet: “bent u bapak Oostr?” , nee dus!, - en wat ik hier kom doen. Als ik haar de foto geef, wordt ze helemaal stil, en trekt zich vervolgens even terug. Van Sudi had ik al begrepen dat ze geen goede foto van hem hadden, en vandaar ook dat deze vergroting voor hen had laten maken. Een zoon komt binnen, ook terug van de sawa. Binnen zit nog een kleinkind, en de man die me hierheen heeft gebracht is er ook bij blijven zitten. Buiten regent het nu behoorlijk.

Onder het genot van een glas hete *kopi tubruk* praten we wat met elkaar. Over haar zoon Ahan, die ik in 2001 in de klas had, en die nu evangelist is in Molo, een heel eind hier vandaan. En als ze horen dat ik op Papua heb gezeten, willen ze daar ook van alles over weten; ook voor Indonesiërs hangt er nog vaak een waas van geheimzinnigheid over dat eiland, en de mensen daar in het bos die voor hun idee nog nauwelijks mensen zijn.

Dan wordt het tijd op te stappen, wil ik vóór donker weer thuis zijn. Ik neem afscheid, ze wijzen mij het paadje dat ik op de heenweg gemist heb, en zwaaien me uit. Met de paraplu op trek ik vol goede moed de regen weer in. Mijn enige zorg is mijn fototoestel, waar behalve de canvastas geen verdere bescherming omheen zit. Als die maar droog blijft, verder zal het heus wel lukken.

Er staan stevige plassen op het weggetje. Langs de rand stap ik er steeds voorzichtig omheen. Ik moet wel voorzichtig zijn, want de rood-gele klei is door de regen behoorlijk glad en modderig geworden. Voorzichtig ga ik verder, tot ik bij een grote diepe plas kom waar ik met geen mogelijkheid omheen kan. Er zit niks anders op dan schoenen en sokken maar uit te trekken, en blootvoets verder te gaan. Zo krijg ik mijn handen aardig vol: schoudertas met camera, schoenen, paraplu... Maar zo op blote voeten gaat het bij de volgende plassen ook wat makkelijker.

Bij de grote weg (nou ja, groot...) wil ik mijn schoenen toch maar weer aan doen. Bij een afdakje voor een zo te zien verlaten huis zet ik mijn spullen neer, en trek ik mijn sokken weer aan. Meteen gaat de deur op een kier, en kijkt een kind nieuwsgierig om de hoek. Even later komt ook haar moeder in de deur. Ik leg haar uit dat ik alleen even mijn schoenen weer aan moet trekken, en dat ik dan weer verder ga. Ze knikt begrijpend; al zal ze het wel onbegrijpelijk gevonden hebben.

En daar ga ik dan. Stevig de pas erin, want dat weggetje heeft me behoorlijk opgehouden! Ik kom weer langs de wegenbouwers – alles ligt verlaten, en water komt bij bakken uit de lucht. Ook hier zijn soms stevige plassen, maar de weg is meestal breed genoeg om er omheen te kunnen. Wel uitkijken voor die enkele motor die langs komt, als je niet uitkijkt zit je zo van top tot teen onder de modder! Een enkele plas moet ik op mijn tenen te lijf gaan, maar de schoenen hoeven niet meer uit. De paraplu is wel wat aan de kleine kant, merk ik nu: mijn broekspijpen beginnen aan mijn benen te plakken. Precies 6 uur ben ik weer in Sentagi. Nat van zweet en regen. De hele boel meteen maar uit, en even lekker afspoelen – aan water geen gebrek!

Sentagi: een dorp ruim 2 kilometer van de ‘stad’ Bengkayang (lang niet zo groot als Wezep), in de noordwest-hoek van het eiland Kalimantan. Hier is het zendingscomplex van de zending van Drachten, en de

locatie van de ATR, de *Akademi Theologia Reformasi* van de GGRI. Hier geef ik deze weken les. Ze hebben voor het gemak alle leerlingen maar bij elkaar gestopt, maar daardoor loopt het niveau van de leerlingen in de klas nogal uiteen: 7 semester-4, 2 semester-1, en 6 SMTK (een pas gestarte middelbare theologische opleiding). Sommigen hebben al een paar jaar als evangelist gewerkt, zijn getrouwd, hebben kinderen; die SMTK-ers zijn zo'n 17, 18 jaar, en komen kersvers van de SMP af. Eigenlijk is dat natuurlijk niet te combineren. Maar de leiding van de school wil nu eenmaal graag dat ze allemaal mijn onderwijs volgen. Wel, zeer vereerd uiteraard, maar ik richt me wel op die semester-4, en wat de rest er dan van meepikt is meegenomen.

Semester 4 met daarachter het leslokaal

Deze week heb ik het onder andere over de namen van God gehad, en over hoe het nu zit met het gebruik van de naam "Allah" in de Indonesische Bijbel: kan dat, of is dat onverantwoord en zelfs blasfemisch? Daarvoor heb ik vrij uitgebreid eerst het ontstaan van de Islam besproken, en de achtergrond waartegen de Quran is ontstaan in beeld gebracht. Die kwam tenslotte niet zomaar uit de lucht vallen (al is dat wel zo'n beetje wat door de Islam geclaimd wordt), maar vormde een reactie van Muhammed op de godsdienstige en sociale situatie in zijn tijd. Door de opkomende urbanisatie waren er sociale misstanden ontstaan, waar Muhammed zelf ook als kind onder geleden had. Velen voelden zich toen aangetrokken tot de monotheïstische godsdiensten die ook in hun land waren opgedoken: de Joden en de Christenen: die leken een sociale rechtvaardigheid te garanderen die in het Arabische veelgodendom niet te vinden was. Met name de prediking van het oordeel sprak Muhammed erg aan: eindelijk gerechtigheid voor die uitbuiters die dachten dat ze overal mee konden weggomen. Zo wilde hij voortbouwen op de Wet van de Joden en het Evangelie van de Christenen. En die gebruikten beiden al lang het woord "Allah" voor God; etymologisch is dat trouwens rechtstreeks terug te voeren op de naam *El, Elohim* in het Oude Testament. Dat "Allah" óók de naam was van een plaatselijke vereerde Arabische stamgod in Mekka, doet niet ter zake: Muhammed heeft niet die stamgod tot god van de Islam verheven, maar de God van Abraham, Ismaël en Jakob. En natuurlijk noemde hij die net als de Joden en de Christenen *Allah*. De vraag of de God van de Islam dezelfde is als de God van de Bijbel moet niet gaan over taalkundige of godsdiensthistorische kwesties, maar wordt beslist op grond van wat beide religies *leren* over God. En daar gaan we de komende weken over verder.

Een goede zondag gewenst!

Jaap